

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 – 16472563
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

14 Ağustos 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

7/60603 GK 111
7/60605-60606 GK 111
7/60526 GK 112
7/61044-61046 GK 117
7/61068 GK 117
7/61050 GK 117
7/61167 GK 117
7/61170-61171 GK 117
7/61643 GK 119
7/61816 GK 125
7/61818 GK 125

DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN CEYLAN AKÇA CUPOLO'NUN
TBMM 7/41816 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR

SORULAR

Elektrik Piyasası Kanunu'nda Temmuz 2022'de yürürlüğe giren değişikliklerle, elektrik depolama tesisi kurmayı taahhüt eden firmalara; ihale ve yarışma yapılmadan, ölçüm zorunluluğunun dahi istenmeyeceği rüzgâr enerji santralleri ve güneş enerji santralleri (RES/GES) kurmaları için önlisans verileceği hükme bağlanmıştır. DEM Parti Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit'in bir soru önergesine 21 Şubat 2025 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın verdiği yanıtı göre bu düzenleme kapsamında "RES ve GES önlisansı kapsamında birbirinden farklı yaklaşık 1.500 şirket tarafından 5.968 adet başvuru yapılmıştır. Tek şartı, elektrik depolama tesisi kurma taahhüdü olan bu enerji lisansı kampanyasından faydalanmak isteyen; İstanbul, Ankara, İzmir ve Antalya başta olmak üzere çeşitli batı illerinden pek çok firma güneşlenme süresi uzun olan Diyarbakır ve Urfa'ya gözünü dikmiş; bu kapsamda Türk Telekom, İskenderun Demir ve Çelik AŞ (İsdemir), VBZ İnşaat, Çamlıca HES Elektrik Üretim AŞ, Varen İnşaat gibi firmaların Diyarbakır'ın Ergani, Dicle, Çınar, Çermik; Kulp gibi ilçelerinde kuracakları GES projeleri için arazi kiraladıkları ve peş peşe ÇED olumlu raporları aldıkları basına yansımıştı. Ankara'dan peynir ekmek gibi dağıtılan bu enerji lisansları için "lisans alana ÇED bedava" yaklaşımıyla proje yapılmak istenen alanlarda; halkın görüşü alınmadığı, projenin yerel ekosistem ve geçim kaynakları üzerindeki olumsuz etkisinin hesaba katılmadığı ve Diyarbakır Sur'da yaşanan son örnekte proje alanının 1. derece arkeolojik SİT alanı olmasının bile önemi kalmadığını göstermiştir.

Yukarıda anılan düzenleme kapsamında Zenkar Nak. İnş. Tem. Güv. Tar. Ve Pet. Ür. Ltd. Şti. de ZENKAR-1 Güneş Enerji Santrali projesi için Diyarbakır Sur ilçesi Kervanpınar köyünü seçmişti. Kervanpınar köyü sakinleri, yaşam alanlarını ve geleceklerini tehdit eden bu projeye karşı itirazlarını defalarca dile getirmiş; 600 dönümlük arazilerinin 230 dönümüne yayılacak olan bu GES projesinin hemen yanı başındaki evlerine ve mezarlıklarına zarar vereceğini, mera alanlarının işgal edilmesiyle de tek geçim kaynakları olan hayvancılığın da bitme noktasına geleceğini ifade etmişlerdir. Halkın bu hayati uyarılarına rağmen bu proje için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ÇED Olumlu kararı vermiştir. Ancak Diyarbakır Barosu Çevre ve Kent Hukuku Komisyonu tarafından yapılan açıklamalara göre, projenin uygulanmak istendiği alanın aslında Gırap Bazar Yerleşim Ören Yeri adıyla 1. derece arkeolojik SİT alanı olarak tescillenmiş, ancak SİT ve tampon bölge sınırları projeyi koruyacak şekilde kasıtlı olarak kaydırılmış, bilirkişi raporlarının proje sahasında tarihi mozaik kalıntıları tespit etmesine rağmen Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü bu verileri görmezden gelerek sınırları kağıt üzerinde değiştirmiştir.

25 Şubat 2026'da yurttaşların; arkeolojik SİT alanı ile mera alanlarını korumak amacıyla ZENKAR-1 GES projesine karşı başlattığı direniş karşısında olağanüstü güvenlik önlemleri alınmış, köy yüzlerce asker tarafından ablukaya alınmış, köyün giriş-çıkışı ile meralara, tarlalara ve kimi evlere keyfi şekilde ulaşım kapatılmıştır.

Bu bağlamda:

- 1- Köylülerin hayvancılığı bitireceği yönündeki defalarca dile getirdiği itirazlara rağmen bu proje için hangi kriterlerle ÇED Olumlu kararı verilmiştir?
- 2- Projenin yerleşim yerlerine ve mezarlıklara zarar verecek kadar yakın olması çevresel ve sosyal etki değerlendirmesinde nasıl yer almıştır?
- 3- 230 dönümlük mera alanının işgal edilmesinin yerel ekosistem ve geçim kaynakları üzerindeki yıkıcı etkisi neden göz ardı edilmiştir?
- 4- Arkeolojik sit alanı olduğu tescillenen bir bölge için verilen ÇED kararı, yeni ortaya çıkan usulsüzlük iddiaları kapsamında iptal edilecek midir?

CEVAPLAR

- 1- Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Raporu'nda proje alanının çevresel, biyolojik, sosyal ve ekonomik etkileri değerlendirilmiş olup, ilgili kurum ve kuruluşlardan alınan görüşler doğrultusunda projenin uygulanabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Raporda mera alanları ve hayvancılık faaliyetleri üzerindeki etkileri incelenmiş ve bu etkilerin alınacak önlemlerle yönetilebilir olduğu belirtilmiştir. Kümülatif etki değerlendirmesinde mera alanları ve hayvancılık üzerindeki etkileri " izleme ve önleme tedbirleriyle kontrol edilebilir " olarak değerlendirilmiştir.
- 2- ÇED Raporu'nda proje alanına en yakın yerleşim yerleri ve hassas alanların mesafelerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesi öngörülmüş olup, sosyal etkiler ayrıca incelenmiştir. Rapor'da proje nedeniyle herhangi bir yerleşim yerinin taşınmasının veya yeniden yerleşimin gerekmediği değerlendirilmiştir. Ayrıca halkın bilgilendirilmesi ve paydaş katılımı kapsamında sosyal etkileri değerlendirilmiştir.
- 3- ÇED Raporu'nda tarım, mera ve hayvancılık faaliyetlerine ilişkin ayrı bir bölüm bulunmakta olup, proje alanındaki mera ve otlatma faaliyetleri değerlendirilmiştir. Rapor'da hayvancılık faaliyetleri üzerindeki etkilerin analiz edildiği, gerekli önlemlerin tanımlandığı ve kümülatif etki değerlendirmesinde mera alanları ile hayvancılık üzerindeki etkileri dikkate alındığı belirtilmiştir. Rapora göre bu etkiler tamamen göz ardı edilmemiş olup, değerlendirilerek izleme ve önleme tedbirleri öngörülmüştür.
- 4- ÇED sürecinde Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün 17.11.2023 tarihli görüşü alınmış olup, yapılan incelemede proje alanındaki taşınmazların tescil kaydının bulunmadığı ve yüzeyde 2863 sayılı Kanun kapsamında değerlendirilebilecek bir kültür varlığına rastlanmadığı belirtilmiştir. Ayrıca, Bakanlığımız Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü tarafından da proje alanında tescilli tabiat varlığı veya doğal sit alanı bulunmadığı belirtilmiştir. Bu nedenle ÇED kararı mevcut kurum görüşleri esas alınarak verilmiştir. Ancak sonradan yeni bilimsel veriler, tescil kararları veya yargı kararları ortaya çıkması halinde bunların ilgili mevzuat çerçevesinde ayrıca değerlendirilmesi mümkündür.